

въ крайно незнание и лѣнностъ; то има всичкитѣ пороци на най-нисшия слой отъ нареднатата масса и още други надъ това. Намиратъ се много свѣщеници, които неумѣятъ да четатъ. Въ Адрицена, прѣди двѣ години, по тѣзи причина единъ свѣщеникъ е билъ отстраненъ отъ енорията си. Той е бърборилъ нѣкои Гръцки думи, които е наричалъ литургия. Поповетѣ, повечето, и не се грижатъ да разумѣватъ онова, което четатъ; по тѣхното мнѣние това не е нито потребно; за това не сж въ състояние нищо да обяснатъ. Попѣтъ почесто не е нищо друго освѣнъ обикновенъ селянинъ, който отъ другитѣ селяни се различава само по облѣклото, па не всѣкога и съ това“. А пакъ какъ отива народната масса по отношение на писмеността лѣсно може човѣкъ да си прѣдстави. У насъ се спомнува като едно чудо онзи попъ още отъ врѣмената на Князь Милоша, който не е умѣялъ да му прочете едно писмо, а въ Гръция има още днесъ попове, които не умѣятъ да четатъ нито Евангелието, или които, макаръ и да го четатъ на-двѣ на-три, не го разбиратъ.

Поради такъво състояние на нѣщата, днешнитѣ Гръци и нѣматъ своя народна книжовностъ въ смисълъ, както тя въобще се разбира. Тѣ нѣматъ нито свой Доситей, нито Вишничъ, нито Вукъ, нито Даничичъ, нито Миличевичъ, нито Панчичъ. Заради това тѣ нѣматъ токо рѣчи никакви сбирки отъ народни умотворения, нито отъ друго нѣкое поле, гдѣто народния животъ се проявява. Всичко това спорѣдъ мнѣнието на Гръцкитѣ писатели е за Ромйоса, нъ не и за Елина, който има своя Омиръ, Аристотель, Демостенъ, Софокль, Аристофанъ и т. н. Разбира се, че при такъво състояние на езика и книжовността у тѣхъ не е могло да се въдвори нито едно искусство, нито ваятелството, нито живописството нито музиката, нито актьорството. Тѣ, макаръ всѣкой день да имъ е прѣдъ очитѣ Партенонъ съ другитѣ остатъци на Елинското искусство и цивилизация, въ които и най-незабѣлжителния, останалъ бѣлѣгъ или отгъслекъ е пълень съ потикъ за работа, наука и за искусство, и до днешенъ не сж се показали съ нищо по-важно на тия полета.

Елинския гений, наистина, не е погиналъ, ала твърдѣ отдавна се е изселилъ изъ Елада и се настанилъ на Запацъ. Нова Атина, Новий Лакедемонъ, Нова Елада, имена които днешнитѣ пообразованички Гръци надменно и гордо изговарятъ, не само че не сж продължили духовния животъ на старитѣ